

“Impuls al desenvolupament econòmic”

Conferència anual de l'alcalde organitzada per la Demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes de Catalunya

La nostra societat travessa un moment molt difícil i no puc començar una xerrada sobre desenvolupament econòmic sense pensar en les famílies que tenen alguns dels seus membres a l'atur o pateixen dificultat econòmiques molt serioses. A elles ha d'anar dedicada tota la nostra capacitat de govern.

Lleida està, però, en excel·lents condicions per adaptar-se al nou marc econòmic i social: és el que alguns denominen “*sortir reforçats de la crisi econòmica*”. Però és més que això perquè ara tenim molt més que una crisi. És competir en millors condicions que el nostre entorn en el nou sistema econòmic que s'està definint.

El nostre model econòmic, la configuració social, el capital humà, les infraestructures construïdes i la modernització endegada ens col·loquen en bones condicions per sortir reforçats. Bona prova la tenim en la nostra capacitat de resistència en un context tan difícil com l'actual.

Lleida ha crescut

Les darreres dades oficials de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) situen la ciutat de Lleida amb una població que frega els 140.000 habitants (concretament són 139.407).

Malgrat la ralentització general del creixement de població, Lleida creix el doble que la mitjana a Catalunya; amb una composició pràcticament igual pel que fa al creixement natural i al creixement migratori. A dia d'avui, la ciutat representa l'1,8% del total de la població de Catalunya i tota la província representa el 5,9% del país.

Indicadors econòmics

El PIB lleidatà és índex 101 respecte al 100 català, superior per tant a la mitjana del país. Però on veritablement es fan evidents les nostres fortaleses ho tenim en els apartats de balança comercial: a nivell provincial compta amb un saldo positiu de 624 MM€, amb un gran indicador com és el creixement de les exportacions. Les operacions que registra l'aduanera EDULLESA (on participen l'Ajuntament, la Diputació de Lleida i la Cambra de Comerç) ha registrat un creixement del 28% en el període 2011/2010.

Per que fa a les dades de l'atur –que és el primer problema i el drama del nostre país–el 1er trimestre de 2012 és del 15,74% a la ciutat de Lleida, del 18,76% a la província de Lleida, un 22,16% a Catalunya i el 24,44 % a Espanya.

La ciutat de Lleida, com la majoria de les ciutats, és una ciutat de serveis. La composició del PIB obeeix a la següent distribució: l'agricultura representa el 1.8%, la indústria el 17.8% i el sector serveis el 80.4 %.

La distribució del PIB és diferent tanmateix a la de Catalunya. A nivell de ciutat té el doble de pes l'agricultura (2% *versus* 1%) respecte a la mitjana catalana. Pel que fa a la indústria, aquesta té un pes inferior. Per últim, el pes del sector serveis és més elevat, compensant així el dèficit industrial.

De fet, la composició dels serveis és també molt representativa: un 14% del PIB (400 MM€) prové del comerç, un 8% de l'hoteleria, un 8% el transport i l'administració pública -amb les components tant importants com la Salut, l'Educació, la Seguretat, la Justícia i els Serveis Administratius- representa aproximadament un 20% del PIB, situació característica de tota capital de província o territori.

Analitzem un els sectors més directament afectats per la crisi: la construcció residencial. El nombre d'habitatges nous no venuts és de 1340 habitatges, una xifra similar a la xifra de producció d'un any com el 2001 però inferior a la dels anys 2003 a 2007 (anys de màxima producció a Lleida, on es va arribar als 2000 habitatges/any).

La correcció cap a produccions inferiors a 300 habitatges/any el 2010 i 2011 i la tendència quant a xifres de visats dels 2 darrers anys contribueixen sensiblement a absorbir l'efecte dels estocs. Vull citar l'impacte de les obres de rehabilitació i de les obres menors que reflecteixen un creixement de l'11.9% el 2011 respecte el 2010.

Un altre gran sector afectat pel que fa a activitat i ocupació: el sector bancari, els darrers processos de fusions i absorcions fan que no puguem analitzar encara l'impacte real sobre l'activitat productiva i d'ocupació del sector.

L'activitat industrial a Lleida pivota a nivell de sòl industrial sobre les 440 Ha dels 12 polígons disponibles. D'aquestes, 350 Ha (el 80% del sol) corresponen als tres principals polígons: Segre, Els Frares i Cimalsa. La situació econòmica actual no ens ha permès desenvolupar encara el polígon Torreblanca-Quatre Pilans de promoció pública (Incasol i Paeria) que permetrà doblar el sòl industrial actual.

Des del punt de vista d'estructura empresarial, la província de Lleida -amb una escala de major pes als serveis *versus* l'indústria, com he tingut l'oportunitat de detallar a l'inici d'aquesta conferència- presenta una distribució pel que fa a grandària d'empresa semblant a la resta del país, en contra del que a priori podria semblar.

D'aquesta forma les PIMES de fins a 50 treballadors generen a Lleida el 47% de l'ocupació –xifra molt semblant al 48% català-; la banda intermèdia que va de 50 a 250 treballadors és a Lleida d'un 27% *versus* un 23% català; i la gran empresa representa a Lleida el 26% *versus* el 29% del país.

Quan afirmem el pes econòmic i social que té la petita i mitjana empresa és tan cert tant si parlem de Lleida com del conjunt de Catalunya.

Per la seva importància econòmica (donat que representa el 14% del PIB) com per la influència social i d'estratègia present i futura de ciutat hem de fer referència al comerç.

Lleida compta amb 2.422 comerços amb una superfície de venda de 238.000 m2 (és a dir, una mitjana de 98 m2 per establiment) i ocupa 7.500 treballadors (és a dir, una mitjana de 3 treballadors).

Quan analitzem el mix i veiem l'epígraf de centres comercials, Lleida ocupa amb 5.900 m2 la posició número 49 entre les capitals de l'Estat, seguida només per Cadis. És ben cert que entre els actius de la ciutat podem parlar de 2 centres comercials a “*cel obert*” (faig ús d'una terminologia maquetiniana que comparteixo) com l'Eix comercial i la Zona Alta, que donen identitat al sector comercial de Lleida.

Cal, però, equilibrar el mix de manera que utilitzant el concepte de trama urbana i, per tant, recolzant el comerç actual generem riquesa i ocupació en el sector. Els diferents projectes comercials -6 de més de 2.000 m2, en construcció o en negociació- reforçaran la nostra fortalesa comercial.

Hem de ser capaços d'incrementar la col·laboració públic-privada en l'àmbit del comerç per col·laborar a compensar el baix consum intern actual.

Pel que fa al sector de l'hostaleria –que representa el 8 % del PIB- Lleida ha passat de 1.760 places l'any 2000 a 2.306 l'any 2012. És a dir: hem experimentat un increment del 30 %. La previsió d'increment a curt termini (incloent els establiments hotelers recentment inaugurats) és de 455 noves places. Un fet que es correspon, sens dubte, a què les pernoctacions s'han incrementat un 29 % el 2011 respecte al 2010 i que ja en el primer trimestre d'enguany s'ha registrat un 9 % d'increment respecte l'any anterior.

L'impacte dels esdeveniments que portem a Lleida i els equipaments creats és obvi. Els 1.412 usuaris diaris de l'AVE, 1.103 d'AVANT, els 90.700 usuaris anuals de la Llotja o les 78 empreses del Parc Científic hi tenen una relació directa.

En el sector dels serveis públics, l'efecte "*capital de serveis*" de Lleida és evident quant a definició del nostre model socioeconòmic. Només a títol d'exemple: el món de l'educació ocupa a la ciutat de Lleida 4.500 persones i genera un moviment econòmic de l'ordre de 1000 MM€.

El món de la salut ocupa a 2.500 persones i mou 400 MM€. La Cultura ocupa a 2.000 persones. L'esport professional -al marge de l'acadèmic o docent- mou 640 persones i el món de l'atenció social genera 3.400 ocupacions.

Lleida no va fer en el nivell que corresponia l'evolució industrial manufacturera, ni la posterior etapa de generació d'un valor afegit en base a processos industrials. Sí que els nostres predecessors van fer les grans obres hidràuliques amb finalitat agrícola, els aprofitaments per a la producció elèctrica i les renovacions i revolucions en l'agricultura i la ramaderia. Però amb molt notables i honroses excepcions, no varen fer la industrialització que tocava en la segona meitat del segle XX.

Ara no deixarem de fer la revolució tecnològica que impulsarà el desenvolupament industrial del segle XXI. El vaixell insígnia és el Parc Científic que desenvolupem conjuntament Paeria i Universitat. Les xifres actuals de 1.304 treballadors i 78 empreses i centres de recerca avalen la importància estratègica del projecte.

Si hem utilitzat aquests darrers anys el número 5 com a multiplicador de llocs de treball generats pel sector de la construcció per cada lloc de treball directe, retinguem ara un número: el 7. Aquest número com a multiplicador de productivitat obtinguda per cada euro invertit en empreses de base tecnològica.

Això fa el Parc Científic mitjançant la innovació tecnològica en els sectors que abasta: informàtica, comunicacions, agricultura, ramaderia, alimentació, maquinària, energies renovables i gestió mediambiental.

Si els multiplicadors utilitzats fins ara eren en base a generació de llocs de treball -majoritàriament manuals- ara els multiplicadors afecten a la productivitat que també genera llocs de treball però, a més, genera valor afegit i qualificació. El model de producció canvia i, per tant, la societat i el model educatiu han de canviar.

Entro en la fase de propostes i conclusions.

La tesi inicial que plantejava al començament del meu parlament era que Lleida s'adaptarà a la nova societat i al nou model productiu millor que la mitjana, com ho avalen alguns indicadors que ja tenim. Cal, però, fer molta feina junts: la societat civil amb tots els seus agents amb la recerca de col·laboracions, de complicitat i de força.

1. Lleida motor d'un territori en xarxa

Lleida és ciutat de serveis per un entorn que multiplica per 4 el tamany de la capital. Caldrà, doncs, comptar indissociablement amb aquest entorn: no només en el moment de vendre serveis sinó també en el moment de planificar i desenvolupar el present i el futur.

M'heu sentit dir moltes vegades que m'és igual que una empresa de fabricació s'instal·li a un polígon de Lleida, d'Alguaire, de les Borges o de Tàrraga. Un projecte emblemàtic com GlobaLleida no té només vocació de xarxa territorial sinó -fins i tot- focus descentralitzador amb política activa (abans se'n deia "*discriminació positiva*") cap el territori.

El territori de la xarxa que lidera Lleida depassa les fronteres de l'organització territorial de l'Estat. La relació amb Aragó, amb Andorra i amb el sud de França o Catalunya Nord és tant important com l'actual límit de demarcació provincial. El nostre paper d'enllaç amb l'eix de l'Ebre és un rol també fonamental.

2. El Parc Científic com a motor

Els actuals 1.304 professionals de Gardeny són només la quarta part de la previsió del Pla del Turó de Gardeny projectat en l'horitzó dels propers quinze anys. Tot plegat, sense perdre de vista el factor multiplicador 7 quant a productivitat del que s'ha invertit al Parc sobre la indústria lleidatana i del país.

Avui tenim al Parc Científic multinacionals sòlides que confien en els professionals que "*fabrica*" la UdL i amb el nostre concepte de Parc; amb empreses joves que des del Parc comercialitzen arreu d'Europa; Estats Units i Iberoamèrica, deslocalitzant la venda o (millor dit) la distribució i retenint i atraient a la nostra ciutat la intel·ligència. Aquest és el símbol del que han de fer les regions Europees en el nou ordre global.

I ara és el moment desenvolupar la segona dimensió del Parc: la humanística, el Parc de les Humanitats. Ja estan operatius el Magical -Centre de Producció Audiovisual- i el Centre d'Art d'Època Moderna (CAEM), reconegut internacionalment.

El Magical aportarà capacitat de creació d'empreses del món audiovisual amb finalitats cinematogràfiques, televisives, publicitàries i de productes vinculats a la telefonia mòbil. Es recolza en els nostres centres educatius de la Universitat de Lleida i de Formació Professional. Comptarà com a actius els mitjans de comunicació local i els nostres esdeveniments cinematogràfics i del món artístic en general.

El Magical ha de permetre que Lleida sigui un centre de producció audiovisual i no només un centre de difusió i consum. El comú denominador del Magical i del CAEM és haver posat tecnologia i creativitat al servei de les arts i, per extensió, de la indústria cultural.

Europa competirà bé en la producció cultural. Per tant, a Lleida i a Catalunya hem d'apostar-hi. I la capacitat de Lleida en la producció artística no acaba en el Parc: les escoles d'arts, les companyies de teatre creades, les 3 orquestres simfòniques, els grups musicals i els de dansa són alguns dels símbols vius de l'aportació de Lleida a l'Art.

Si fa 6 anys, quan ningú veia un Parc Científic en unes velles casernes, i us vàreu fiar del rector Viñas i de mi per passar d'un turó desert a 1.300 llocs de treball, creieu-me ara quan parlem del multiplicador per 4 en ocupació directa i per 7 en la productivitat del teixit industrial.

3. El desenvolupament industrial

Ens cal que les empreses agrícoles, ramaderes i alimentàries facin el pas i les inversions necessàries cap a la generació de valor afegit. Després d'aquesta crisi res serà igual. Cal pensar, doncs, en base zero però amb memòria històrica i coneixement.

Cal generar empreses. Cal atreure empreses. Cal atreure projectes. I cal internacionalitzar. A Lleida en sabem. I ens com GlobaLleida també ens hi han d'ajudar.

Quan parlem de desenvolupament industrial cal pensar no només en el nostre tradicional sector agroalimentari sinó en els nous sectors d'energies renovables, de gestió mediambiental, en la maquinària i el vehicle elèctric així com altres sectors emergents associats a la construcció en els apartats de rehabilitació i de gestió de la sostenibilitat, com fa pocs dies explicava el President del Col·legi d'Aparelladors.

Lligat amb aquests sectors de la construcció, el sector de l'obra pública ja està evolucionant cap a la prestació de serveis amb compromís de resultats, cap a

les concessions de serveis públics, compartint amb el client les millors de gestió que aportarà la seva corba d'experiència i la tecnologia.

Finalment, Lleida està apostant pel propi sector tecnològic en els apartats d'informàtica, electrònica, telecomunicacions i multimèdia. Un sector que s'està mostrant a nivell d'excel·lència a Lleida i és clau tant com a sector finalista com a sector horitzontal al servei dels altres àmbits industrials.

Per tots aquests sectors que he esmentat, la capacitat tecnològica, la creació dels professionals i l'accés al crèdit en són els factors claus.

I és aquí on em permetreu una petita incursió en la política europea: ens cal polítiques de promoció econòmica, de "*plans Marshall*" i no només retallades. I ens calen reformes d'institucions i administracions: reformes, no només retallades.

La configuració d'un nou eix franco-alemany amb un disseny diferent a l'actual apareix com una esperança. Però no és l'únic que cal fer: nosaltres hem de fer les nostres pròpies reformes. A les Administracions, als Serveis Públics, a les entitats financeres i a les empreses.

4. Mercolleida i Fira de Lleida

Lleida disposa de dues eines privilegiades per internacionalitzar la nostra economia: Mercolleida i Fira de Lleida.

La primera fixa el preu de productes que són referents de l'agricultura i la ramaderia a escala estatal i europea. És un gran actiu de Lleida a l'hora d'influir en el sector agroalimentari europeu. Conjuntament amb la Conselleria d'Agricultura hem d'explotar molt més Mercolleida.

En segon lloc disposem de Fira de Lleida: el gran aparador (des de Lleida) de productes industrials i de serveis. Les quatre administracions que li donen suport cal que apostem per a la progressiva internacionalització de la nostra Fira.

La propera construcció d'un nou pavelló és un símbol de l'avenç. Fira de Lleida -la primera Fira catalana després de la de Barcelona- ha de competir a nivell europeu i no només a nivell local i regional.

5. El comerç i el turisme

El desenvolupament comercial -una vegada superades les barreres legislatives que havien fet un mix a Lleida diferent de les altres capitals catalanes i de l'Estat- és avui una font generadora d'activitat i d'ocupació que també ha de reforçar el sector tradicional. I amb el que, com deia a l'inici, hem de col·laborar des de l'Administració Pública i la Paeria en particular per a la seva promoció.

A nivell de turisme cal facilitar el desenvolupament hotel·ler i tendir cap a un model de promoció basat també en la col·laboració públic-privada per a la captació d'esdeveniments, a semblança del model de la ciutat de Barcelona iniciat ja fa molts anys.

Cal apostar pel turisme sectorial basat en les convencions, la gastronomia, el patrimoni, l'esport i la natura.

Els gairebé prop d'un milió de viatgers anuals de l'AVE i l'AVANT donen un indicador de potencial.

Cal potenciar l'aeroport de Lleida-Alguaire com a base del Pirineu i desenvolupar el treball conjunt amb les destinacions del Pirineu de Lleida i d'Andorra.

La propera celebració d'una cimera de Lleida amb la capital d'Andorra busca aquesta finalitat.

6. L'Educació

L'aposta de Lleida per la seva Universitat és clau de la realitat present pel desenvolupament futur i pel progrés dels ciutadans. Cal recolzar la UdL per aconseguir totes les titulacions que avui tanquen el mapa agroalimentari al nostre país i cal impulsar els projectes de col·laboració amb la nostra Universitat.

La mateixa importància té, pel desenvolupament empresarial i per l'educació dels nostres joves, la Formació Professional: hem d'assolir nivells d'excel·lència i ésser referents en l'àmbit de la relació curricular Empresa-Formació Professional.

De la mateixa manera que hem creat la Fira de la FP, el Consell Municipal de la FP i el reconeixement social d'aquests estudis, hem d'assolir per Lleida els centres d'excel·lència i de relació empresa-escola per la Formació Professional. En el món educatiu no tot acaba en la FP o la Universitat ni passa només per l'Escola Bressol o els ensenyaments obligatoris.

Em preocupa especialment els nois i les noies que “surten del circuit”. Cal apostar per un model educatiu que eviti l'exclusió social per qualsevol raó. La implicació de la Generalitat i la Paeria conjuntament en la reducció del fracàs escolar és base per evitar els espais d'exclusió social futurs.

7. Les grans infraestructures

El canal Segarra Garrigues, l'Alta Velocitat o l'Aeroport són infraestructures recents que incideixen (i incidiran més) en la nostra competitivitat com a ciutat i territori.

Hem d'avançar en projectes ja històrics que no només la crisi econòmica ha ralentitzat o aturat.

Lleida no pot renunciar a ser peça d'encaix entre els corredors Mediterrani i Central i, per això, la nostra inclusió en el corredor ferroviari és fonamental.

Lleida ha de veure acabada la connexió viària entre el Cantàbric i el Mediterrani, una part del qual és Osca-Lleida-Tarragona.

Lleida ha de tenir una millor connexió amb el Pirineu: l'Aran, Andorra i els Pallars. És bo per al Pirineu i ho és per a la Plana. Per tant, ho és per al país.

Lleida ha de tenir una millor xarxa de rodalies en les direccions Monsó, Balaguer, Borges i Cervera.

Lleida ha de desenvolupar el sòl industrial, preparant el creixement econòmic a les diferents comarques de les nostres Terres i, en particular, a Torreblanca-Quatre Pilans amb les connexions ferroviàries i aeroportuàries ja planificades. Aquest és un espai de sol industrial i logístic que amb les connexions intermodals permetrà desenvolupar un sector històric i de futur a Lleida com és el sector logístic i del transport.

8. El marc de finançament dels serveis públics

Lleida és una peça més de Catalunya i participa i pateix els problemes de finançament generals del país.

De fet, el conjunt de les terres de Lleida pateixen encara més que la mitjana catalana les retallades en despesa i inversió públiques del país i de l'Estat. La raó és evident: quan als riscos de pèrdua de cohesió social hi afegim els desequilibris territorials, els problemes de finançament públic generen efectes

negatius amb caràcter multiplicador. Al Pallars, la Vall de Boí i el conjunt de les zones de muntanya ja veiem aquests efectes.

De fet, hi ha qui contraposa les polítiques de cohesió social i les de cohesió territorial, generant així discursos centralistes desequilibradors. Res més lluny de la realitat donat que la cohesió social i la cohesió territorial són dues cares de la mateixa moneda: la dels drets de les persones -que han de ser independents a la situació personal- i de la seva ubicació territorial.

Catalunya pateix uns dèficits de finançament (amb crisi i sense crisi) que ens han de fer assolir nous sostres de finançament i d'autogovern.

Pel que fa al finançament, a partir de la situació actual -la millor fins ara, obra del Govern de progrés de la Generalitat amb el conseller Castells- cal avançar cap el Pacte Fiscal que permeti una Agència Tributària Catalana amb decisió final a Catalunya, que mantingui una relació amb l'Administració estatal en línia amb la relació que volem entre Catalunya i Espanya.

I aquesta relació Catalunya-Espanya ha d'avançar en el sentit de major sostre d'autogovern i ha de començar per fer constitucional l'Estatut que va decidir Catalunya.

Això ens portarà forçosament a una reforma de la Constitució que haurà de permetre el canvi de l'estat autonòmic que va ésser vàlid en la Transició (però no ho és ara) i que ha d'evolucionar cap a un model federal avançat de relació amb Espanya pels territoris que ho desitgin, permetent també la contribució de Catalunya a la construcció europea.

9. Un model de relació públic privat i de governança europea per a superar la crisi.

Les reformes legislatives a Espanya (especialment les de l'àmbit laboral) s'han mostrat totalment ineficaces per a la seva finalitat bàsica de crear ocupació.

De la mateixa manera, les retallades s'estan mostrant ineficaces per garantir uns mínims serveis públics eficaços i sostenibles.

Les retallades salarials generen l'efecte pervers de reducció del consum privat i ens fa, així, aprofundir en la reducció d'ingressos de les Administracions: un fet que generarà noves retallades i ens situarà en una espiral infernal, especialment per les classes mitjanes, les que més pateixen la crisi.

El còctel reforma laboral + retallada + inversió pública zero s'està mostrant com el vehicle cap a noves recessions.

La política econòmica i monetària europea està a la base del problema i també de la solució.

He citat algunes vegades que hi ha estats sense moneda, un fet tolerable. Però monedes sense estat hauria d'estar com exemple de males pràctiques en ciència política. Deixar una moneda sense l'autoritat legal i efectiva per actuar sobre la mateixa crea una indefensió per les autoritats democràtiques, per les empreses i pels ciutadans.

La no aprovació de la Constitució Europea va ésser la decisió més errònia presa per alguns països europeus que està en el fons de la crisi institucional d'Europa i que impedeix un control democràtic sobre un element tant identificatiu dels l'Estats com és la política monetària.

Només amb una autoritat democràtica amb capacitats econòmiques i polítiques sobre l'euro, amb capacitats polítiques pel refinançament dins d'uns límits raonables del deute permetrien dedicar recursos a les polítiques de promoció econòmica (plans Marshall) bàsiques per generar riquesa i, per tant, ocupació.

10. El pes polític de Lleida

Lleida s'ha anat consolidant com el que ha d'ésser la capital de la Catalunya interior.

Això vol contribuir als serveis, les infraestructures i la producció industrial i cultural a nivell de país. Vol dir tenir una influència en la política catalana que assegurí no només les inversions sinó -molt més enllà d'això- la presa de decisions estratègiques del país comptant amb Lleida.

És un salt qualitatiu important: no es tracta d'assolir projectes i inversions basades en tenir capacitat i pes per atraure'ls a Lleida sinó que demano un pas més. Cal pensar en l'interès de Lleida a l'hora de prendre decisions de país.

La història -fins i tot la recent- ens ha posat i ens posa cada dia exemples de no ser en el procés de presa de decisions a Catalunya.

Cal que incidim en polítiques de futur tan importants com les hidràuliques, les energètiques, les polítiques d'universitats i de recerca -aquestes especialment- i les polítiques d'infraestructures viàries, ferroviàries i aeroportuàries.

Hem de tenir clar que no n'hi ha prou amb tenir el percentatge que toqui de les inversions i de la despesa (fins i tot encara que se'ns discrimini positivament) sinó que cal des de Lleida fer propostes de país i que el país compti amb Lleida per prendre les seves decisions.

Ser la capital interior de Catalunya és ser, en molts àmbits, la segona ciutat del país. Però, sobretot, és estar presents en els moments de decidir.

Aquest és el pas que Lleida ha de donar.

Moltes gràcies.

ÀNGEL ROS DOMINGO

Lleida, 17 de maig de 2012